

Historien om en indflydelsesrig fond

Bagenkop Nielsens Øjen-Fond har siden stiftelsen i 1998 støttet forskning i øjensygdomme – især nærsynethed – med donationer i millionklassen. Fondens stifter gik bort for mere end ti år siden, men hans ånd og visioner kendetegner stadig fondens arbejde i dag.

Jørgen Bagenkop Nielsen stiftede for 20 år siden Bagenkop Nielsens Øjen-Fond. Han var selv stærkt nærsynet og ønskede, at fondens midler skulle hjælpe andre i samme situation.

Af

Anne Mette Steen-Andersen

I SOMMER rundede en betydningsfuld aktør på øjenområdet et skarpt hjørne: **Bagenkop Nielsens Øjen-Fond** kunne 30. juni fejre 20-års jubilæum. I samme ombæring markerede fonden, at den i sin levetid har støttet forskningen i øjensygdomme med godt 40 millioner kroner – især projekter, der har beskæftiget sig med nærsynethed, er blevet bevilget støtte. Og det er der en helt særlig grund til. Fondens stifter, Jørgen

Bagenkop Nielsen, var nemlig selv stærkt nærsynet og ønskede af denne grund, at fondsmidlerne skulle gå til at hjælpe andre i samme situation.

Det stod ikke mejslet i sten, at Jørgen skulle stifte en fond, der uddeler legater i millionklassen til forskning i øjensygdomme. Langt fra, faktisk. Bugnende bankkonti og økonomisk overskud var ikke en del af Jørgens opvækst på Vesterbro i København i 1930'erne. Hans mor var rullekone og tjente til dagen og vejen ved at rulle duge og linned for det

Fra tid til anden blev Jørgens hverdagsrutiner dog brudt. Han døjede med stærk nærsynethed (minus 13 på begge øjne) og blev derfor løbende tilset af en optiker og en øjenlæge. Når synet er svækket så betydeligt, har nethinden vanskeligt ved at følge med, når øjet vokser, hvilket kan give bristninger på nethinden og risiko for nethindeløsning. Som årene gik, betød det, at Jørgen fik flere blinde områder i sit synsfelt. Han kørte sjældent bil, og Anne-Helene husker, at han ofte kom hjem i sin frokostpause for at tage sine tykke kontaktlinser ud. Luften i undervisningslokalerne på Niels Brock Handelshøjskole var tør, og det generede Jørgens øjne.

Et usædvanligt opkald

Jørgen fik tilset sine øjne nogle gange om året hos øjenlæge Sten Asboe. De to kom godt ud af det med hinanden. Sten husker Jørgen som et beskedent og behageligt menneske, der altid mødte op i konsultationen iført samme tweedjakke med læderlapper på albuerne. Det hørte til sjældenhederne, at Sten havde patienter med så stærkt nedsat syn, så han havde udleveret sit private telefonnummer til Jørgen. Så kunne han altid ringe, hvis der var noget.

En eftermiddag kort før lukketid ringede telefonen i Stens klinik. Det var hans kone, Inge Asboe, der stod for tidsbestillinger og klinikens regnskaber, som løftede røret. I den anden ende

var Jørgen. Han ville ikke tale om sine øjne. Han havde noget andet vigtigt, han gerne ville vende med Sten snarest muligt.

"Næste eftermiddag sad Bagenkop i venteværelset sammen med advokat, Erik Overgaard. Han havde fået dagens sidste tid, så vi havde tid til at tale sammen. Det viste sig, at Jørgen havde vundet en højesteretssag mod skattevæsenet og gerne ville stifte en fond til forebyggelse af nærsynethed for de penge, sagen havde indbragt ham," fortæller Sten.

Al den energi og de sene nattetimer, Jørgen havde investeret i sagen mod skattevæsenet, havde ikke været forgæves. Han havde forladt højesteret med et stort millionbeløb og besluttede at lægge tre millioner kroner i fonden. Og dem ville han have Sten til at hjælpe sig med at investere på bedste vis.

"Jeg sagde til Bagenkop, at det ikke var muligt at forebygge nærsynethed, men at jeg gerne ville involvere mig i en fond, der støttede forskning i nærsynethed mere bredt. Og sådan blev det. Den eftermiddag i juni 1998 stiftede vi Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond – der senere blev omdøbt til Bagenkop Nielsens Øjen-Fond," siger Sten.

Fonden, hvis bestyrelse var udgjort af Jørgen, Sten og advokat Erik Overgaard, indgik hurtigt et samarbejde med Øjenforeningen. Øjenforeningen uddeler hvert år legater til projekter, som foreningens fagkyndige komité

Jørgen Bagenkop Nielsen satte sine penge i boliger og i en coaster. Coasteren, som sejlede med varer, var døbt Kargit Bagenkop efter hans kone, Karen Birgit Bagenkop.

vurderer kan bringe ny viden om øjensygdomme og behandling til torvs. Den nystiftede Myopi-Fond fik de første år af sin levetid tilsendt ansøgninger, som beskæftigede sig med nærsynethed. Som eneste medlem af bestyrelsen med faglig ekspertise var det Stens gesjæft at vurdere de indkomne ansøgninger.

"Jeg kan huske, at det første projekt, vi støttede, var en øjenlæge på Frederiksberg, der forskede i, hvordan cellerne i nethinden interagerede med hinanden. Det var egentlig et atypisk projekt for fonden at støtte, da vi helst investerer i klinisk forskning, der hurtigt kommer patienter til gode – vi vil gerne se resultater, mens vi er her," forklarer Sten.

Stifterens sidste vilje

Jørgen gik bort i 2004 efter et kortvarigt og intenst sygdomsforløb. Sten havde set ham få uger forinden og bidt mærke i, at den ellers så energiske mand havde mistet gløden i kinderne. Stens bange anelser blev bekræftet, da Anne-Helene kort efter ringede ham op og fortalte, at Jørgen var afgået ved døden. Ud over at viderebringe den triste besked gjorde hun det klart, at hun ønskede at overtage sin fars post i fondens bestyrelse. En beslutning, Sten værdsatte.

"Lige inden Anne-Helene ringede af, nævnte hun, at hendes far havde testet et stort beløb til fonden. Som jeg husker det, drejede det sig om 33 millioner kroner. Jeg var ved at falde ned ad stolen, da jeg hørte beløbets størrelse," husker Sten.

Anne-Helene tilføjer: "Det var meget typisk min far, at han lige til det sidste ville gøre noget godt for andre. Det var vigtigt for ham, at hans fond – og det arbejde, fonden bedrev – levede videre."

At kassebeholdningen steg så betydeligt, betød, at fonden var nødsaget til at ændre fundatsen, så fondsmidlerne kunne række ud over projekter, der beskæftigede sig med nærsynethed. Det var ganske enkelt svært at få brugt alle støttekronerne, fortæller Anne-Helene

En af de mange unge forskere, der har oplevet fondens generøsitet, er Mathias Hvidtfelt Hansen, læge og ph.d.-studerende ved Øjenklinikken på Rigshospitalet. Han har over to år modtaget i alt 1.268.315 kroner til sit projekt om forebyggelse af nærsynethed hos børn.

"Den tidligere fundats begrænsede os. Vi fik den ændret, så fondens donationer kunne gå til 'forskning i forebyggelse og behandling af nærsynethed, andre øjensygdomme og udvikling af hjælpemidler til afhjælpning af følger efter øjensygdomme'. Med tanke på min far har vi dog stadig en forkærlighed for forskning i nærsynethed, når vi uddeler legater," siger hun.

Sten aflægger i ny og næ øjenafdelingen på Aarhus Universitetshospital et besøg, og her falder tankerne også på Jørgen. For rundt omkring på afdelingen står apparatur, doneret af Bagenkop Nielsens Øjen-Fond. Et lille messingskilt afslører, at et givent apparatur er købt og betalt med fondens midler. Den gestus værdsætter Sten. Ligesom han sætter pris på at få tilbagemeldinger fra de forskere, hvis projekter fonden har støttet gennem tiden. Det betyder jo meget for os at få bekræftet, at donationerne er med til at gøre en forskel for patienterne, konstaterer han.

I dag får Bagenkop Nielsens Øjen-Fond tilsendt en komplet fortegnelse over ansøgninger, som Øjenforeningens fagkyndige komité modtager. Desuden har forskere mulighed for at søge donationer fra fonden uden om Øjenforeningen. Siden 2004 har Bagenkop Nielsens Øjen-Fond uddelt cirka 1,5 millioner kroner til forskning hvert år. Fondens bestyrelse består i dag af Sten, Anne-Helene og Anne-Helenes bror, Dines Bagenkop Nielsen. Foruden at være formand for bestyrelsen er Anne-Helene en del af repræsentantskabet i Øjenforeningen. ■